

Landmand får tilskud til halvanden kilometer nye læhegn

Opfinder har
succes i Tyskland

Ny skov skal give
synergier i Grenå

Persondata i
trygge hænder

Ny kampagne
skudt i gang

Forsidebilledet:

Landmand og mælkeproducent Kristian Gade har fået etableret halvanden kilometer læhegn på sin ejendom ved Bøvlingbjerg i Vestjylland. Skovdyrkerne stod for projektet. (Foto: Jens Mathiasen)

Nordens højeste træ står i Silkeborg

En douglasgran i Østjylland fastholdt titlen som Danmarks og Nordens højeste træ, da den blev målt.

For nyligt kravlede en lokal klatrer mod himlen på bakken ved Slåensø i Silkeborgskovene med et målebånd halende efter sig.

Her målte han Nordens hidtil højeste træ meter for meter. Det var første gang i 12 år. Træet er en douglasgran fra 1895, og målebåndet viste 53,7 meter, hvilket er det hidtil højeste træ, der er målt i både Danmark og Norden. Det skriver Naturstyrelsen.

- Træet er imponerende, men det er resten af bevoksningen omkring det også. De fleste af træerne er over 45 meter, og enkelte andre sniger sig også op på 50 meter. Der er derfor ikke tale om et enkelt træ, som overvokser alt i sin nærhed, men et træ, som har den helt ideelle placering, siger Søren Hald, skovrider i Naturstyrelsen.

Begyndte som forsøgstræ

Douglasgranen stammer oprindeligt fra det vestlige Nordamerika. Da den i sin tid blev plantet ved Slåensøen i Silkeborg som et forsøg, var der ingen, der vidste, om den rent faktisk kunne gro, skriver styrelsen. Douglasgranen blev plantet for at redde et tyndt bevokset område af skoven, hvor bøgetræerne ikke kunne vokse ordentligt. Det viste sig, at træet var havnet på det rette sted. Den står nemlig på en fed og leret jord – den såkaldte glimmerler.

- Træet står på en bakketop og bliver derfor slidt af vinden. Derfor er det lidt af en overraskelse, at det faktisk er vokset med 20-30 cm om året. Tiden vil vise, hvor stor den kan blive i Danmark. Vi ved, at der rundt om i landet står andre træer, som er højere end 50 meter, men de er, så vidt vi ved, ikke blevet målt for nyligt, siger Søren Hald.

En kæmpegran (*Abies grandis*) i Rye Nørskov mellem Silkeborg og Ry var indtil 2002 Danmarks højeste målte træ med 52,5 meter, inden træet væltede i et stormvejr.

Douglasgranens vækst gennem årene:

- 1997: 49,0 m.
- 2003: 50,6 m.
- 2006: 51,6 m.
- 2018: 53,7 m.

Udgiver: De Danske Skovdyrkerforeninger
Parallelvej 9A, 8680 Ry
www.skovdyrkerne.dk
Ansvarshavende redaktør: Kristian Gernow
Layout: Landbrugsmediernes
Tryk: PE Offset A/S – ISSN 2445-785X

Fremtidens træ kan bruges til isolering

Forskere ved University of Maryland har udviklet et nyt materiale, kaldet nanowood eller nanotræ, der har lige så god isoleringsevne som flamingo. Derudover er materialet stærkere og mere miljøvenligt.

- Det kan isolere bedre end de fleste andre nuværende isolatorer inklusive flamingo. Det er ekstremt lovende som energieffektivt byggemateriale, fortæller Tian Li, postdoc ved University of Maryland ifølge trae.dk.

Forskerne har både fremstillet nanotræet som blokke og i en tynd, fleksibel og rulbar form. Foto: University of Maryland.

Hemmeligheden bag nanotræ er, at man fjerner ligninen fra træet. Lignin er det stof, der gør træet brunt og fast, og nanotræet er derfor nærmest helt hvidt. Træ leder varme langs vedkarrene, men varmen bliver blokeret, når den forsøger at krydse fiberretningen. Ved at vende træfibrene i den rigtige retning, kan varmen blokeres eller transmitteres efter ønske.

Flere kvinder går på jagt

Fra 2013 til 2017 er der kommet 666 flere kvinder, der har indløst jagttegn i Danmark. Til gengæld er antallet af aktive mandlige jægere faldet med 429 i samme periode. Det viser tal fra Miljøstyrelsen, som DR har fået aktindsigt i, skriver dr.dk. En ud af ni jægere under 30 år er i dag en kvinde.

De mange kvindelige jægere viser at samfundet har ændret sig, mener kønsforsker Drude Dahlerup er professor på Stockholm Universitet.

- Den skarpe kønsopdeling er væk. Kvinder kommer med i alting og er i alle brancher. Der er kvindelige piloter og mandlige jordemødre, siger hun.

Danmarks Jægerforbund roser også de kvindelige jægere, som ofte har en sund indstilling til jagt.

- De kvindelige jægere går generelt meget op i, at jagten foregår etisk og sikkerhedsmæssigt forsvarligt. De er dygtige jægere, siger pressechef i Danmarks Jægerforbund, Torsten Lind Søndergaard.

På siden www.schweiss.dk findes en opdateret liste over lokale schweisshundeførere. Foto: Naturstyrelsen

Register kan finde nærmeste hundefører

For nogle uger siden gik årets bukkejagt ind. I den anledning minder Naturstyrelsen om siden www.schweiss.dk. Her findes en opdateret liste over lokale schweisshundeførere.

- Registret er oprettet udelukkende af hensyn til vildtets tarv. Selv den bedste jæger kan ramme forkert, og hvis det skulle ske, står der landet over kompetente schweisshundeførere klar til at eftersøge og aflive det anskudte vildt. Det er et lovkrav, men også sund fornuft at tilkalde en af Schweiss-registrets hundeførere, oplyser Ulrik Lorenzen, ansvarlig for Schweiss-registret i Naturstyrelsen.

Siden www.schweiss.dk kan også tilgås fra mobiltelefonen, der kan bruge den aktuelle lokalitet til at vise de nærmeste hundeførere. På bukkejagten første dag i 2017 var der 584 eftersøgninger med schweisshund.

Enorme graner til kongeslot

30 udvalgte douglasgraner fra Sønderskoven ved Silkeborg og Rold Skov i Himmerland skal bruges til at restaurere og udbygge Nyborg Slot. Det er et gammelt kongeslot.

Træerne er over 45 meter høje og omkring en meter i diameter. Ifølge naturstyrelsen hører det til sjældenhederne, at man fælder nogle af de helt store træer.

- I Naturstyrelsen er vi glade og stolte over, at kunne levere træ til et nationalt klenodie som Nyborg Slot. Selvom vi fælder nogle af de store træer nu, så vil der være store douglasgraner i bevoksningen i mange af år endnu, siger skovfoged Thorbjørn Nørgaard.

Træerne blev fældet med motorsav, fordi de er for store til, at skovningsmaskiner kan håndtere dem. De lagres i halvandet år på savværket, før træet er klar til at blive brugt i byggeriet på Nyborg Slot.

Tyskerne er brændt varme på Bents opfindelse

Østjyske Bent Rasmussen er typen, som hitter på. Opfinderen fra Sorring har succes med et værktøj til topskudsregulering, som tyskerne nu også har fået øje på.

Tekst og fotos: Jens Mathiasen

Imellem porcelænsfigurer, haveslanger og alverdens værktøj sidder Bent Rasmussen. Han ænser ikke omgivelserne.

De 65-årige hænder arbejder hurtigt og skubber sikkert kobberrør og slanger ind på plads.

Han har gjort det hundredvis af gange - samlet de værktøjer til topskudsregulering, som han opfandt for over 15 år siden, men som nu for alvor er ved at vokse ud af hestestalden i Sorring.

- Så er den her ved at være klar til en juletræsdyrker. Stikkene skal også lige skubbes på plads, siger han og afprøver kontakten på det værktøj, han lige har samlet.

Han kan ikke lade være

Bent Rasmussen er sådan en type, der hitter på og løser problemer.

- Jeg kan simpelthen ikke lade være, siger han.

Det hele foregår i et roligt tempo fra den gamle hestestald på den fædrene gård ved Sorring i Østjylland.

Hans forældre købte gården i 1955. Bent og hans kone overtog den i 1979 og drev landbrug frem til omkring år 2000. I den ene længe var der tidligere hestestald, men den er nu ombygget.

Der er herfra, han nu producerer sine turboroller, som værktøjet til topskudsregulering af juletræer hedder.

- Jeg har det hele herude. Her er

alt, hvad jeg skal bruge af stumper, siger han.

Væggene er dækket af bugnende hylde, der sladrer om Bent Rasmussens passion for at hitte på. Overalt er der små dimser, som på en eller anden måde har været en del af Bent Rasmussens opfinderarbejde.

- Jeg har jo udviklet og opfundet det hele selv. Derfor kender jeg også det hele ned i detaljerne. Jeg samler selv alle turborollerne, siger Bent Rasmussen.

Kunder på venteliste

Hos Bent Rasmussen er der ingen marketingafdeling eller hurtige konsulenter, som fortæller ham, hvordan han skal øge sit salg.

Han har ingen web-shop. Men kunder har han mange af.

- Jeg kan faktisk ikke helt følge med efterspørgslen. Snakken går jo og juletræsfolk taler sammen om deres erfaringer. Det er på den måde, jeg får kunder, siger han.

Det går så godt i hestestalden, at Bent Rasmussen nu må skrive kunder på venteliste.

- Jeg kan kun nå at lave et vist antal. Typisk har jeg jo lavet dem om vinteren, men de sidste par sæsoner er det for alvor gået stærkt med salget. Jeg har ikke kunnet levere her og nu til alle kunder. Det er ærgerligt, og det vil jeg selvfølgelig helst undgå, siger han.

Måske tysk gennembrud

I Tyskland har man fået lov til at

Målet var at opfinde et værktøj, som kan påføre kemien, uden at det gøres med tågesprøjte. Resultatet blev turborollerne, som Bent Rasmussen selv producerer i Sorring.

65-årige Bent Rasmussen har gang i butikken. Han kan ikke helt følge med efterspørgslen, og tyskerne har nu også fået øjnene op for de værktøjer, han producerer til topskudregulering af juletræer.

bruge kemisk topskudsregulering af juletræer. Det har Bent Rasmussen for alvor kunnet mærke.

- Det gav et vældigt ryk og vi oplevede stor interesse fra Tyskland. Vi har aldrig solgt så mange til Tyskland, som vi har gjort i år. Faktisk kan det blive rigtig stort, nu hvor tyskerne også må bruge kemisk topskudsregulering, siger han.

Bent Rasmussen har en samarbejdspartner, som for nyligt havde hans produkt med på messe i Tyskland.

- Tilbagemeldingerne derfra var helt fantastiske. Messegæsterne stod nærmest i kø for at få lov til at prøve mit produkt. Det er altså lidt af et drømmescenarie for mig, som jo ikke har gjort alverden for at markedsføre mit produkt, siger Bent Rasmussen.

Udviklet igennem mange år

Bent Rasmussens turboroller-værktøj er

udviklet og forbedret henover mange år.

- Det smarte ved mit værktøj er, at kemien kan påføres præcist og ensartet. Og så kan man holde ud til at gå med den en hel dag. Den er nemlig bygget op på et ergonomisk pistolgreb. Væsken pumpes op med en lille seks volts pumpe fra den ti liters rygsprøjte fortæller han.

- Lansen er fra England. Alle de andre dele som rør, slanger, kontakt og så videre - dem har jeg fundet hos leverandører på nettet, fortæller opfinderen.

Bent Rasmussen fik ideen til sit produkt tilbage omkring år 2000. Målet var at opfinde et værktøj, som ikke påfører kemien med tågesprøjte

- En dag så jeg en reklame i fjernsynet med en malerrulle, der skubbede maling ud i rullen indefra. Den idé førte jeg over på topskudsværktøjet. Det var startskuddet til det hele, fortæller han.

Mønsterbeskyttelse af produkt

Bent Rasmussen er i gang med at ansøge om mønsterbeskyttelse af sit produkt.

- Ham, der hjalp mig med det, var en ingeniør. Han sagde for øvrigt, at den helt sikkert også kunne sælges til store institutioner eller virksomheder som et godt hjælpemiddel til vanding af blomster, forklarer han og hiver malerrullerne af.

- Se, sådan der. Nu har du en aldeles glimrende vandingsmaskine til potteplanter - og du har jo ti liter vand med på ryggen. Det er da smart, siger han med glimt i øjnene.

Vågner på grund af ideer

Bent Rasmussen er uddannet bygnings- og landbrugsmekaniker. I sine unge år fandt han hurtigt ud af, at han havde et talent for at hitte på og løse problemer.

- Da jeg kom i gang med uddannelsen fandt jeg tit på nye ting for at gøre det

⇒ hele nemmere og smartere. Sådan har jeg altid haft det – jeg kan faktisk slet ikke lade være, lyder det.

Det med at hitte på har fulgt Bent Rasmussen igennem hele sit voksne liv.

- Det er mærkeligt, men jeg kan vågne midt om natten med en løsning på noget, jeg har tumlet med længe. Sommetider kværner knoppen løs, og det kan holde mig søvnløs i timer, siger han.

Konen støtter op

Når ideerne tager overhånd gør han brug af sin kone Birthe. Hun er en fast støtte og hjælper med fakturering og papirarbejde.

- Ja, og så er hun også god til at holde mig nede på jorden, når jeg vil alt for meget på alt for kort tid. På den måde supplerer vi hinanden godt, siger han.

Han sidder lidt og tænker. Så sender han en efterreplik af sted.

- Ja, for jeg har jo nok lidt damp.

- Jeg kan holde fri til en lokal fodboldkamp i fjernsynet søndag eftermiddag. Men ellers skal jeg helst være i arbejde og være i gang hele tiden, lyder det.

Der skal være økonomi til et rundstykke

Bent Rasmussen drømmer om, at virksomheden udvikler sig yderligere. Det er der udsigt til, nu hvor tyske kunder har fået øjnene op for produktet.

Men det hele må gerne gå i et tempo, hvor han selv kan følge med. Han har ingen planer om at kvitte sit fuldtidsarbejde som pedel på Gødvad Plejecenter.

- Selvfølgelig vil jeg gerne se det hele udvikle sig. Men jeg tager det stille og roligt. Bare der lige kan blive til et rundstykke og en rejse i ny og næ, siger han med lune i stemmen.

Hvor længe han bliver ved - det tør han ikke sige.

- Det bliver spændende. Det afhænger jo meget af, hvordan efterspørgslen udvikler sig i de kommende år. Min ambition er at fortsætte med at producere mine turborollere her fra Sorring - også når jeg er blevet pensioneret, siger han.

Alle eksemplarer bliver produceret og samlet i hånden af Bent Rasmussen selv. Det foregår i den gamle hestestald på ejendommen i Sorring i Østjylland.

Bent Rasmussen har fundet de forskellige dele på nettet. Lansen kan nemt afmonteres fra rygsprøjten.

To malerruller påfører kemien på træerne. En lille pumpe presser væsken ud igennem kobberrørene og ud i rullerne.

Bent Rasmussen har købt missionshuset af Indre Mission. Det ligger som nærmeste nabo til ejendommen og skal fremover være lager og værksted.

Missionshuset skal være lager og værksted

Indre Mission har solgt deres missionshus i Sorring. Det bliver nu brugt som lager. Senere skal det være værksted for Bent Rasmussen.

Af Jens Mathiasen

For et par år siden skulle Indre Mission sælge deres missionshus i Sorring. Nærmeste nabo er Bent Rasmussen. Han havde i flere år havde passet arealerne uden om huset.

- Jeg aftalte med de forrige ejere, at jeg kunne købe og overtage missionshuset. Det ligger jo som nærmeste nabo til vores ejendom her i Sorring. Jeg er meget taknemmelig for, at jeg måtte købe huset af Indre Mission, fortæller Bent Rasmussen.

Lager og værksted

Nu er der ikke længere talerstol og trædeorgel i huset. Nu ligger Bent Rasmussens værktøjer til topskudsregulering på borde i den store sal.

- Missionshuset bruger jeg nu som lager til turborollerne. Senere har jeg planer om, at huset skal bruges som værksted, siger Bent Rasmussen og viser rundt i det traditionsrige hus.

Færdigproducerede turborollere ligger på lager.

Skal sættes i stand

Han fortæller, at han planlægger at få huset ombygget og sat i stand, sådan at det passer bedre til sin nye funktion som værksted.

- Salen herinde er stor og meget flot. Men den trænger til at blive sat i stand. Derudover skal jeg have lavet om på indretningen, sådan at jeg kan bruge det til værksted, siger han.

Modent samlehold

Måske kommer huset igen til at være fyldt med mennesker.

- Altså hvis nu salg og efterspørgsel efter turborollere for alvor tager fart, så må jeg jo hyre Sorrings pensionister til at hjælpe mig med at samle dem.

- Så hvem ved, om vi om få år sidder en flok modne mænd og samler mine værktøjer her i det gamle missionshus, siger Bent Rasmussen og smiler.

Alt i alt har Bent Rasmussen samlet og solgt omkring 400 turborollere.

Landmænd kan få 60.000 kroner i tilskud til læhegn

En ny tilskudspulje til etablering af læhegn er åben. Landmænd kan få 60.000 kroner i tilskud pr. hektar.

Af Navn Navnsen

En tilskudspulje til læhegn er netop åbnet. Puljen administreres af Miljøstyrelsen, og landmænd kan få tilskud på 60.000 kroner pr. hektar.

Den mulighed opfordrer Skovdyrkerne til, at landmænd benytter.

- Det er en rigtig fornuftig ordning, som gør det attraktivt at etablere læhegn. Tilskuddet svarer nogenlunde til halvdelen af de reelle udgifter for både etablering og 3 års renholdelse, forklarer læplantningskonsulent Anders

Brøgger Jensen. Han er skovfoged hos Skovdyrkerne og arbejder til dagligt med plantning af læhegn.

- Med den nye ordning er det et krav at læhegnene skal renholdes i tre sæsoner. Derudover må renholdelsen kun udføres mekanisk. Kemi er ikke en mulighed, siger Anders Brøgger Jensen.

Størst får først

Miljøstyrelsen prioriterer projekterne efter størrelse. De største projekter bliver

prioriteret højest af styrelsen.

- Hvis man opfylder kravene, og projektet er stort, så er der stor sandsynlighed for tilskud, siger Anders Brøgger Jensen.

Skovdyrkerne gør brug af størrelsesfordelen. Miljøstyrelsen har godkendt, at Skovdyrkerne må ansøge som én stor forening.

- Det betyder, at vi nu puljer alle ansøgninger. Dermed forbedrer vi muligheden for at få tilskuddene hjem til

- Jeg vil anbefale, at landmænd gør brug af muligheden for tilskud til etablering af læhegn. Det er en meget fornuftig ordning, siger Anders Brøgger Jensen, Skovdyrkerens læplantningskonsulent.

vores medlemmer. Det gælder både små og store projekter, siger Anders Brøgger Jensen.

Krav om afstand

Han uddyber, at reglerne for tilskud til læplantning er mere simple end ved eksempelvis skovrejsning.

Men der gælder en række krav - blandt andet om afstande.

- For eksempel må vi ikke plante nærmere end 30 meter fra paragraf 3-natur. Samtidig skal vi også holde afstand til eksisterende skove, bevoksninger samt beskyttelseslinjer med videre, siger Anders Brøgger Jensen.

Skelhegn er også en mulighed.

- Hvis man etablerer et skelhegn, skal begge lodsejere dog være medlem af foreningen. Det skyldes, at de hver især skal søge for den del af hegnet, som vil blive etableret på deres side af skel. Der må nemlig ikke udbetales tilskud til anden mands jord, siger Anders Brøgger Jensen.

Fakta om ordningen

- Der gives 60.000 kroner i tilskud pr. hektar
- Mulighed for yderligere tilskud til hegning på 15 kroner pr. løbende meter.
- Store projekter bliver prioriteret frem for små
- Skovdyrkerne samler alle ansøgninger og indsender dem som en samlet ansøgning. Det forbedrer landmændenes mulighed for at opnå tilskud.
- Puljen er åben nu og ansøgningsfristen løber frem til 3. august
- Tilskudskronerne gives til læhegn, men der er også til småbeplantninger, de såkaldte remisser.
- Der er 10 millioner kroner i puljen
- Ordningen administreres af Miljøstyrelsen

Han uddyber, at Skovdyrkerne etablerer tre- og seks-rækkede læhegn. Hegnene er henholdsvis fem meter og 9,5 meter brede.

Vildthegn er vigtigt

Anders Brøgger Jensens erfaring er, at

det er vigtigt at få etableret vildthegn rundt om projektet.

- Der kan søges tilskud til hegning på 15 kroner pr. løbende meter. Man kan vælge selv at opstille hegnet. Så går regnestykket nogenlunde i nul. Skal vi levere og opstille hegnet, så skal man regne med yderligere omkring 12-15 kroner pr. meter i udgift, siger han.

Han fortæller, at man også kan genbruge eksisterende hegn fra tidligere projekter, hvis man har sådan et på sin ejendom.

- Det er bare vigtigt, at man får sit projekt hegnet, hvis man bor i et område med vildttryk. Myndighederne udfører forskellige stikprøver. Hvis beplantningen ikke kommer tilfredsstillende op, så risikerer man at blive mødt af et tilbagebetalingskrav fra myndighedernes side, siger skovfogeden.

Kollektive ansøgninger fik flest penge

Sidste år oplevede Skovdyrkerne god succes med at pulje ansøgningerne.

- Vi fik stort set tilskud til alt det, vi søgte om sidste år. Styrelsen vurderede lidt anderledes på nogle afstandskrav. Det betød, at vi fik afslag på nogle hjørner her og der. Men i store træk fik vi det hjem, som vi søgte om, siger Anders Brøgger Jensen, som anbefaler interesserede landmænd at gøre brug af muligheden.

- Kontakt os gerne. Det koster ikke noget. Vi hjælper gerne med at undersøge, om projektet kan realiseres. Jo flere der er med i ansøgningen, desto bedre muligheder har vi for at få tilskudskronerne hjem, fremhæver han.

Ligesom sidste år er puljen i år på 10 millioner kroner.

Sidste år blev der givet otte millioner kroner til kollektive projekter. De sidste to millioner kroner i puljen blev givet til individuelle projekter.

Sidste år var der ansøgninger for i alt 12 millioner kroner - og ansøgninger for to millioner kroner fik altså ikke tilskud.

Tilskudsordningen giver 60.000 kroner i tilskud pr. hektar til etablering af læhegn og småbeplantninger.

Skovdyrkerne opretter callcenter for at servicere landmænd

Landmænd kan få læhegn-projekter screenet gratis. Det tilbyder Skovdyrkernes fælles callcenter, som netop er oprettet.

Skovdyrkerne er klar med et callcenter, som henover de kommende måneder svarer på spørgsmål og forhåndsscreener læplantningsprojekter for landmænd og folk på landet.

- Vores oplevelse er, at der sidder mange landmænd med spørgsmål til tilskudsordningen for læhegn og småbeplantninger. Dem vil vi gerne hjælpe med vores callcenter-ordning. Her gør vi det muligt for landmænd at få screenet deres projekter gratis, siger læplantningskonsulent Anders Brøgger Jensen fra Skovdyrkerne.

Nemt at få afklaring

Anders Brøgger Jensen er specialist i tilskudsordningen til læhegn og småbeplantninger. Det er ham, der svarer på spørgsmål og udfører screeninger i callcentret.

- Ideen er, at vi gerne vil gøre det nemt

Læplantningskonsulent Anders Brøgger Jensen er klar ved telefonen. Han forhåndsscreener og svarer på spørgsmål. Han træffes på telefon 51 36 24 25.

for landmænd og folk på landet at få afklaret, om deres kommende projekt kan få tilskud. Det eneste landmændene skal gøre er at give os et kald, siger han.

Anders Brøgger Jensen tilføjer, at landmanden gerne må maile en kortskitse til Skovdyrkerne i forbindelse med screeningen, men det er ikke et krav.

- Har vi skitsen, så kan vi hurtigt scanne ejendommen og se om vi støder ind i paragraf tre-beskyttelser, gravhøje eller andet, som vanskeliggør projektet, siger han.

Han fortsætter:

- Hvis projektet umiddelbart ser fint ud, og landmanden er interesseret i at gå videre med det. Så vil vi typisk stille landmanden om til skovfogeden i det lokale område.

Småbeplantninger kan også få tilskud

Tilskudsordningen gælder ikke kun læhegn. Småbeplantninger kan også få tilskud.

- Småbeplantninger kan få tilskud på 60.000 kroner pr. hektar. Småbeplantninger er det samme som remisser, og de falder ind under samme tilskudsordning som læhegn, siger skovfoged Anders Brøgger Jensen.

Han uddyber, at hver remisse ikke må være større end en halv hektar.

- Derudover er der krav om, at træarterne skal være hjemmehørende. Eksempelvis må vi ikke plante poppel, sitkagran eller lærk. Vi planter typisk eg, rødøl og ahorn med

flere samt forskellige arter af buske, siger skovfogeden.

God mulighed på små ejendomme

Anders Brøgger Jensen vurderer at tilskuddet til remisser er en oplagt mulighed for ejere af mindre ejendomme på landet.

- Måske ønsker man ikke at etablere skov på to hektar, som er den nedre grænse i skovrejsningsordningen. I stedet kan man så etablere en, to eller flere remisser på arealet. Kravet er dog, at de skal være adskilt med 15 meters mellemrum, siger han.

Der er færre krav til remisser sammenlig-

net med et skovrejsningsprojekt.

- Eksempelvis bliver remisser ikke pålagt fredskovspligt, ligesom skovrejsningsprojekter.

Han uddyber, at lodsejeren er forpligtet til at beholde remissen eller læhegnet i minimum fem år efter, at tilskuddet er givet.

- Men efter fem år, er der ingen restriktioner på arealet mere. Fortryder man – eller opstår der nye behov på ejendommen, så er der ingen bindinger længere, siger Anders Brøgger Jensen.

Vestjysk landmand etablerer halvanden kilometer læhegn

Den vestjyske landmand Kristian Gade benytter sig af tilskudsmulighederne for læplantning. Skovdyrkerne har for nyligt plantet cirka 1500 meter læhegn på marker ved hans kvæggård. Hegnene skal skabe læ og bedre biodiversitet.

Af Jens Mathiasen

De seneste uger er der stukket tusindvis af planter i jorden hos mælkeproducent Kristian Gade. Med halvanden kilometer nye læhegn får landmanden skabt læ rundt om både marker og gården ved Bøvlingbjerg i Vestjylland.

- Jeg vil gerne have mere læ. Vi bor et sted, hvor det blæser meget, og vi har let jord. Når vi kan søge et fornuftigt tilskud samtidig, så er det jo en kærkommen lejlighed til at få gjort noget ved det, siger Kristian Gade, der udover at være mælkeproducent, også er formand for Holstebro-Struer Landboforening.

Næsten samme pris

Skovdyrkerne varetager projektet for Kristian Gade. Han har valgt at få etableret både tre-rækkede og seks-rækkede hegn. Helt præcist er der 960 meter med seks rækker og 640 meter med tre rækker.

- Da jeg dykkede lidt mere ned i det, viste det sig, at man kunne plante et seks-

rækket hegn for omtrent samme pris som for et tre-rækket hegn. Det skyldes, at tilskuddet ikke længere tildeles pr. plante, men i stedet pr. hektar. Tilskuddet er cirka dobbelt så stort til et 6-rækket, som til et 3-rækket. Derfor er prisen pr. kvadratmeter nogenlunde ens for de to typer læhegn, siger mælkeproducenten.

Han forklarer, at den største omkostning er den ekstra jord, der er afsat til de nye brede hegn.

- Men der hvor vi planter seks-rækkede læhegn, giver det rigtig god mening. Hegnet skaber læ både for ejendommen, men også for vores afgrøder, siger han.

Mere biodiversitet

Udover mere læ så handler det for Kristian Gade også om at gøre noget for biodiversiteten.

- Der er både træer og buske i hegnet, så det bliver et tæt og godt levested for vildtet. Det passer rigtig fint. Jeg vil gerne forbedre natur og dyreliv her på

Mere læ sammen med bedre natur og biodiversitet har været afgørende for Kristian Gade. Skovdyrkerne har netop etableret halvanden kilometer nye læhegn på hans jord ved Bøvlingbjerg i Vestjylland.

ejendommen. Kan vi slå to fluer med et smæk, så vi får læ og en ny grøn korridor til gavn for vildtet. Så er det jo perfekt, siger han.

Venter med vildtheqn

Hegnsarealet er reolpløjet. Planterne kom i jorden begyndelsen af maj, og der vil blive fulgt op med renholdelse i tre vækstsæsoner.

Normalt hegnes der rundt om nyetablerede læhegn, hvis de etableres i et område med højt vildttryk.

Men Kristian Gade vælger at se tiden an.

- Hos os har vi valgt afvente. Hegningen for vildtet koster jo næsten lige så meget som selve læhegnet, så kan vi undgå det, så vil vi selvfølgelig gøre det.

Han fortsætter:

- Umiddelbart plejer vi ikke at have problemer med kronvildt og råvildt i det område. Men vi er meget opmærksomme på at holde øje med vildtskader her i starten. Er der problemer, så skal vi selvfølgelig have vildtheqn op, siger han.

Godt arbejde

Han er godt tilfreds med det arbejde, som Skovdyrkerne har udført hos ham.

- Det er mit klare indtryk, at Skovdyrkerne har gjort et godt stykke arbejde derude. Det ser godt ud. Nu er jeg spændt på, om planterne gror. Men det vil tiden jo vise, siger landmanden og smiler.

Med halvanden kilometer nye læhegn, er der ikke behov for flere hegn foreløbigt.

- Nu har vi dækket vores behov for at få skabt læ. Jeg glæder mig til om 8-10 år. Så er der skabt masser af læ her ved ejendommen og på markerne, siger han.

Kristian Gade er konventionel mælkeproducent med 400 køer og driver cirka 240 hektar jord. Udover formandsposten i Holstebro-Struer Landboforening sidder han også i bestyrelsen i Landbrug & Fødevarer.

Styrelse ændrede regler efter blæst om hullede hegn

Vestjysk landmand var tvunget til at lave to huller på 15 meter i sit nye læhegn på grund af ulogisk regel. Men efter skrivelser og blæst om sagen, så ændrede Miljøstyrelsen reglerne. Det får ros med på vejen.

Af Jens Mathiasen

Da Landmand Kristian Gade planlagde sit læhegnprojekt ønskede han et langt sammenhængende seks-rækket læhegn til gavn for dyrelivet på gården.

Men det krævede en regelændring, inden det blev til virkelighed.

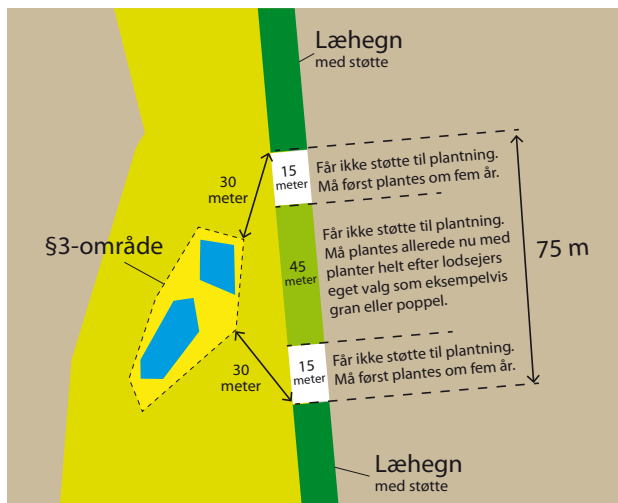
Hegnet er nemlig etableret imellem en slætgræsmark på den ene side og lav jord med paragraf 3-område på den anden.

Da Skovdyrkerne etablerede læhegnet ved Kristian Gade var der krav om, at der skulle være to huller i hegnet på femten meter grundet afstandskrav i tilskudsordningen.

- Jeg må godt selv plante læhegn tæt på paragraf 3-området for egen regning – men altså ikke med tilskud. Men som reglerne var, så måtte vores selvbetalte læhegnsstykke ikke plantes helt op til det tilskudsberettigede læhegn. Der skulle laves to huller i hegnet på hver femten meter. Det var helt tosset, siger han.

Ingen dispensation

Da sagen kom frem stillede Landbrugsavisen med hjælp fra Skovdyrkerne skarpt på problemet. Det fik Miljøstyrelsen til at ændre praksis. Det

Sådan var reglerne før ændringen. 75 meter af hegnet er for tæt på paragraf 3-området til at få støtte. Landmanden må godt selv plante hegn på strækningen for egen regning. Men der skulle være to femten meters huller i hegnet. Det er nu ændret.

glæder Kristian Gade.

- Jeg er rigtig glad for, at styrelsen hurtigt kunne se, at det her var skævt. Ingen er fejlfrie, og de havde jo lavet et regelsæt, som ikke var helt gennemtænkt. Men ros til dem for at de tager affære og ændrer reglerne med tilbagevirkende kraft, siger Kristian Gade til Skovdyrkeren.

Ændringen vækker også tilfredshed hos Anders Brøgger Jensen. Han er læplantningskonsulent hos Skovdyrkerne og har varetaget projektet hos Kristian Gade.

- Jeg er meget tilfreds med, at Miljøstyrelsen nu ændrer praksis. Det giver os langt bedre mulighed for at opfylde

- Paragraf tre-arealer begynder derude i det lave jord. Det var helt skørt, at vi skulle lave 15 meters huller i hegnet. Jeg glæder mig over, at styrelsen kunne se det ulogiske i reglerne og fik reglerne lavet om i en fart, siger landmand Kristian Gade.

vore kunders ønsker til læhegnspantning, siger han.

Lukker huller i læhegn

Kristian Gade er ikke selv i tvivl om, at natur og effektiv landbrugsdrift skal gå hånd i hånd.

- De to ting kan nemt gå godt i spænd sammen. Men det kræver, at vi ikke bliver ramt af ulogiske skrivebordsregler, som spænder ben for natur og biodiversitet, siger Kristian Gade.

Som konsekvens af de ændrede regler får Kristian Gade nu lukket hullerne i sit hegn.

- Jeg har bestilt Skovdyrkerne til at komme og lukke de to 15 meters huller i hegnet. Så nu bliver der rettet op på tingene, siger han.

Også Anders Brøgger Jensen har fået travlt, efter at Styrelsen har ændret praksis.

- Vi skal nu ud og plante efter og lukke huller hos flere af vores kunder, lyder det fra læplantningskonsulent Anders Brøgger Jensen.

I slutningen af maj debuterede DFE med kampagnen "sæt dig på et ton CO₂." Det skete ved en fortovsfest på Vesterbro i København. Her kunne gæsterne helt bogstaveligt sætte sig på en bænk, der har bundet et ton CO₂. (Foto: Josipa Bicanic)

Københavnere kunne sætte sig på et ton CO₂

Skovdyrkernes søsterorganisation DFE debuterede sidst i maj med en ny kampagne, hvor københavnere helt bogstaveligt kunne sætte sig på et ton CO₂. Kampagnen skal gøre opmærksom på, hvor vigtig skovene er for klodens klima.

Af Jens Mathiasen

En stor bænk, der har bundet et ton CO₂. Det er en del af den kampagne, som Skovdyrkernes søsterorganisation DFE netop har debuteret med.

Lørdag den 26. maj kunne københavnere nemlig tage bænken i brug, børn kunne deltage i skattejagter og besøgende kunne få testet deres viden om dansk og globalt skovbrug.

Det foregik alt sammen ved fortovsfesten på Vesterbro i København, hvor DFE (Danish Forestry Extension) var repræsenteret med en stand.

Lanceret i Danmark for første gang

- Det er første gang, at CO₂-kampagnen

bliver lanceret i Danmark. Det gik virkelig godt. Vi oplevede stor interesse fra besøgende. På denne måde kommer vi ud til en målgruppe, som vi ikke normalt når ud til, siger Josipa Bicanic, der er programansvarlig hos DFE.

Hun uddyber, at dagen også var fyldt med gode snakke om DFE's arbejde i Danmark og i Bosnien, Mali, Nepal og Vietnam.

Ud til nye målgrupper

Ideen med kampagnen er at få skabt mere opmærksomhed om skove som et redskab til at bekæmpe de globale klimaforandringer. Samtidig er det vigtigt at fortælle, at privatskovbruget er en

vigtig del af løsningen både i Danmark, men også i udviklingslandene.

- Derudover ville vi gøre gæsterne opmærksom på de mange produkter, der kommer fra skovene. Hvis skovene bliver forvaltet bæredygtigt, så kan de forbedre folks tilværelse og indkomst og på samme tid. De kan sikre økologisk balance og forbedre miljøet, siger hun.

Josipa Bicanic fortæller, at DFE arbejder aktivt med at komme ud til målgrupper, som ikke i forvejen kender til land- og skovbrug. Det er vigtigt, at almindelige danskere bliver gjort opmærksom på potentialet i det private skovbrug i Danmark.

- For eksempel har vi været på messen "Det fælles bedste" ved Vejle, hvor vi også fik vist flaget og gjort opmærksom på vores arbejde. Det var overfor helt almindelige danskere, som ikke har forhåndskendskab til udviklingsarbejde i skovbrugsregi eller til dansk skovbrug, siger hun.

En del af et program

Kampagnen "Sæt dig på et ton CO₂" er en del af et større DFE-program, der er støttet af Danida og Civilsamfund i udvikling.

Programmet har til formål at støtte små private lokale skovbrugere i forskellige lande til at organisere sig i sammenslutninger i lighed med Skovdyrkerne.

CO₂-bænken, som debuterede på Vesterbro kommer nu til at stå permanent ved Amager Naturcenter.

Grenås nye skov giver synergier til byen

Vandcenter Djurs har rejst cirka 54 hektar skov i samarbejde med Skovdyrkerne. Skoven beskytter drikkevandet, men bidrager også med en lang række synergieffekter. Vandcenteret har selv finansieret projektet til en samlet pris på omkring 12 millioner kroner.

Tekst og fotos: Jens Mathiasen

Den nye skov er bynær og ligger lige nord for Grenå. Til højre ses den nye omfartsvej, som endnu ikke er åbnet.

I den nordlige ende af Grenå skyder tusindvis af nye træer i vejret. De står på et 54 hektar stort område, som Vandcenter Djurs har købt for at beskytte drikkevandsressourcerne i området.

Projektet blev til virkelighed da kommunen skulle bygge ny omfartsvej. Det betød, at der skulle laves fordeling af cirka 56 hektar landbrugsjord. Ved den lejlighed valgte vandcenteret at købe jorden.

- Vi er formentligt det eneste vandcenter som selv har købt og finansieret skov for at sikre grundvand. Det har betydet, at læringskurven har været stejl. Der har været mange

snitflader i projektet, fordi det involverer mange parter. Men jeg glæder mig over, at vi om kort tid er nået i mål, siger Henrik Jordalen, der er direktør ved Vandcenter Djurs.

Flere synergieffekter

Henrik Jordalen forklarer, at den primære årsag til, at Vandcenter Djurs løftede projektet, skyldes sikring af fremtidens drikkevand.

- Men skoven trækker også en lang række synergieffekter med sig. Eksempelvis glæder jeg mig meget til den dag, hvor vi tynder skoven ud for første gang og kører flisen til afbrænding på byens nye biomassefyrede varmekværk. Det giver rigtig god mening med lokalt produceret flis, siger Henrik Jordalen.

Han tilføjer, at skoven bidrager til et særdeles positivt klimaregnskab for Vandcenteret.

- Samtidig bliver der også etableret stier og bænke i skoven, sådan at den bliver til et godt rekreativt område for Grenås beboere, fortsætter han.

Opmålinger på plads

Træerne blev plantet tilbage i 2016. Djurs Vandcenter har skrevet kontrakt med ↪

- Det er vigtigt, at brynene har den rigtige bredde. Tilskudsordningen til skovrejsning stiller nemlig bestemte krav, forklarer Jakob Svendsen-Tune. Billedet er taget i foråret inden løvspring.

- Skovdyrkerne, som har plantet, heget og udført renholdelse på hele arealet.

Den seneste tid er der arbejdet med at måle arealet nøjagtigt op med GPS, sådan at de rigtige tal bliver sendt ind til Miljøstyrelsen, der administrerer tilskudsordningen for skovrejsning.

- Da vi plantede skoven havde vi korttegninger af den nye omfartsvej, men ingen nøjagtige skel. Det har sidenhen vist sig, at kommunen skal bruge mere plads til svingbanerne. Derfor har vi nu arbejdet med at få projektet justeret og målt op.

- Vi skal sikre os, at de helt rigtige tal bliver indsendt til Miljøstyrelsen, som udbetaler skovrejsningstilskuddet, siger Jakob Svendsen-Tune, som er skovrider hos Skovdyrkerne Nord-Øst i Randers.

Han forklarer, at forskellen imellem det ansøgte areal og det opmålte ikke må variere mere end højst 10 procent. Er variationen større, blive lodsejeren pålagt en straf.

- Men her i Grenå holder vi os langt under den tilladte grænse. De nye svingbaner kommer til at "spise" nogle hundrede kvadratmeter. Men sammenlignet med det samlede areal,

så er vi langt under ti procents variation, siger Jakob Svendsen-Tune.

Skal korrigere bryn

Det bliver også nødvendigt, at få målt skovbrynene op igen. De bredere svingbaner tager nemlig plads fra skovens bryn.

- Derfor har vi målt skovbrynene op igen. Der er nemlig krav til bredden af brynene, forklarer skovrideren.

Løsningen er at efterplante længere ind i skoven.

- Vi måler simpelthen op igen fra den nye yderkant og ind i skoven. Hvis brynet ikke er bredt nok, så forlænger vi det ind i skoven ved at efterplante med godkendte arter til skovbryn, siger Jakob Svendsen-Tune.

Spændende og udfordrende projekt

Projektet har krævet meget koordinering. Vandcenter Djurs er lodsejer, og det er kommunen, som har etableret omfartsvejen.

- Helt fra starten var jeg klar over, at vi skulle have ekstern hjælp til at håndtere

projektet. Vi fik hjælp til udbudsrunder og igennem etableringsfasen har Skovdyrkerne været ansvarlige for

På de steder hvor svingbanerne har nappet nogle meter af skovbrynet, bliver der efterplantet med brynarter længere ind i skoven.

Vandcenter Djurs er lodsejer, og Skovdyrkerne har været ansvarlige for planlægning, hegning og renholdelse af arealet. Billedet er fra foråret, hvor Vandcentrets direktør Henrik Jordalen er i skoven for at diskutere det videre forløb med Jakob Svendsen-Tune, der er Skovrider hos Skovdyrkerne Nord-Øst.

projektet.

- Det har været spændende. Men som sagt har der også været udfordringer og et stort koordineringsarbejde på grund af de mange involverede parter. Men jeg glæder mig over, at vi nu om ganske kort tid er i mål, fortæller direktør Henrik Jordalen.

Ifølge Skovdyrkerens skovrider Jakob Svendsen-Tune bliver den endelige tilskudsansøgning sendt til Miljøstyrelsen i løbet af juni måned.

Anden og dermed sidste halvdel af skovrejsningstilskuddet kan søges, når skoven har etableret sig.

Træerne i den nye Dolmer Kildeskov kom i jorden i 2016. De nye 54 hektar skov skal fremover sikre grundvandet for Grenås indbyggere.

200.000 nye træer skal sikre grundvandet

Grenås nye skov skal sikre grundvandet ved Grenå. Vandcenter Djurs har selv købt de cirka 54 hektar jord, hvor skoven er placeret.

Dolmer Kildeskov hedder Grenås nye skov. Træerne kom i jorden i 2016. Der er plantet godt 200.000 træer på cirka 54 hektar lige nord for Grenå by.

Vandcenter Djurs er lodsejer, og herfra ønsker man at sikre den grundvandslomme, der ligger under arealet. En tredjedel af byens beboere får sit drikkevand herfra.

Ideen til projektet opstod, da Norddjurs Kommune skulle bygge en ny omfartsvej. Omfartsvejen betød at mange hektar landbrugsjord, som nu blev klemt inde, skulle omfordeles.

- Vi kunne have valgt at udpege området som et indsatsområde. Det ville betyde restriktioner for landmændene, som vi så skulle kompensere for. Prisen for den løsning ville nok være 50 procent billigere end at købe. Men vi mener, at købet af jorden er den rigtige beslutning set i det lange perspektiv, siger Henrik Jordalen, som blandt andet fremhæver, at skoven også bidrager

positivt til kommunens CO2-regnskab.

Skovrejsningen går i nul

Selve skovrejsningen har kostet omkring to millioner kroner. Det går nogenlunde i nul, når de offentlige tilskud til skovrejsningen kommer hjem.

- Vores udgift i det lange løb er altså afdraget på jorden, som vi købte til omkring 10 millioner kroner, siger direktøren.

Hovedsageligt løvtræ

Skovrider Jakob Svendsen-Tune oplyser, at der hovedsageligt er plantet bøg og eg i den nye skov. Men i et bælte rundt om skoven er der sat godt 20 forskellige arter af træer. Der er plantet flest løvtræer, men der er også holme med nåletræer.

Der bliver fremover etableret stier og bænke i skoven, sådan at den også får en rekreativ værdi for Grenås beboere.

EU's nye persondataforordning trådte i kraft 25. maj. Den stiller en række krav til behandlingen af personlige oplysninger.

Skovdyrkerne passer godt på medlemmernes data

Skovdyrkerne har de seneste måneder sikret, at foreningens procedurer lever op til de nye regler i EU's persondataforordning.

Af Jens Mathiasen

EU's nye persondataforordning.

Det lyder ikke som det allermest saftige – men forordningen handler i bund og grund om, at EU vil sikre, at virksomheder behandler personlige oplysninger forsvarligt.

- De nye regler trådte i kraft 25. maj – og de er nok i virkeligheden mere målrettet virksomheder, som eksempelvis Facebook,

forsikringselskaber, pensionselskaber og lignende. Men vi er også omfattet hos Skovdyrkerne, siger Anders L. Jensen, der er projektkoordinator ved Skovdyrkerne.

I Danmark består det nye regelsæt om databeskyttelse af EU's forordning samt den danske databeskyttelseslov. EU's forordning er en slags EU-lov, og den gælder direkte i Danmark.

Anders L. Jensen har stået i spidsen for et projekt, der sikrer, at Skovdyrkeres databehandling lever op til reglerne i EU's nye persondataforordning.

EU's persondataforordning

- De nye regler om databeskyttelse trådte i kraft den 25. maj 2018 i Danmark og i resten af EU.
- Regelsættet består af EU's databeskyttelsesforordning samt den danske databeskyttelseslov. Databeskyttelsesforordningen er en slags EU-lov, og den gælder direkte i Danmark.
- Reglerne stiller en række krav til virksomheder, der har et register med personoplysninger over medlemmer, kunder, leverandører ansatte og lignende.
- Skovdyrkerne omfattes af de nye regler og har de seneste måneder sikret os, at datahåndteringen overholder reglerne i personforordningen.
- Skovdyrkerne har ingen følsomme oplysninger hos
- Skovdyrkerne har oprettet en webside, hvor medlemmer kan læse mere om Skovdyrkeres håndtering af personoplysninger. Oplysningerne kan ses på adressen www.skovdyrkerne.dk/om-os/mere-om-skovdyrkerne/persondata

Gennemgang af procedurer

Anders L. Jensen forklarer, at skovdyrkerne de seneste måneder har arbejdet med at give foreningens dataprocedurer et sundhedstjek.

- Faktisk har vi været i gang siden nytår. I første omgang søgte vi viden og sparring hos andre virksomheder, som ligner os. Vi har blandt andet trukket på viden hos Dansk Landbrugsrådgivning og arbejdsgiverorganisationen GLS-A, siger Anders L. Jensen, som har stået i spidsen for projektet.

Han forklarer, at Skovdyrkerne har været meget opmærksomme på at leve op til de nye regler uden at bruge en masse krudt på at overimplementere.

Lokale foreninger

De seneste måneders arbejde mandede ud i en skabelon, som nu danner grundlag for den måde, som Skovdyrkerne arbejder med personlige oplysninger.

Anders L. Jensen gør det klart, at det er de enkelte lokalforeninger, der håndterer procedurerne i praksis.

- Der er udarbejdet en skabelon, som vores lokalforeninger efterfølgende har anvendt og tilpasset. Når dette arbejde er gennemført så kan medlemmerne være sikre på, at deres lokale skovdyrkerforening overholder den nye forordning fra EU, siger Anders L. Jensen.

Konkrete regler

Projektkoordinatoren forsikrer, at Skovdyrkerne altid har behandlet medlemmernes oplysninger med stor respekt. Derfor kommer de nye regler ikke til at betyde store omvæltninger i databehandlingen.

- Men noget af det nye er, at vi nu skal kunne dokumentere, at vi har en gyldig grund, en såkaldt hjemmel, til at have oplysninger om vores medlemmer. Det kan for eksempel være begrundet i lovgivning, i aftaler eller kontrakter. Det kan også være en samtykkeerklæring, som gør, at vi har medlemmets oplysninger, siger han.

Enkelte steder kan medlemmerne

dog opleve at arbejdsgangene bliver lidt anderledes.

- Nogle vil måske opleve, at vi bliver en smule mere formelle og beder om flere ting skriftligt. Men i det store hele er der ikke den store forskel for medlemmerne, siger Anders L. Jensen

Ingen følsomme oplysninger

Han gør det også klart, at Skovdyrkerne udelukkende har helt almindelige personoplysninger som navn, adresse, telefonnummer, mailadresse og lignende.

- Det er vigtigt at understrege at Skovdyrkerne ikke har følsomme oplysninger om vores medlemmer som for eksempel helbredsoplysninger, medlemskab af fagforeninger, religiøse eller politiske tilhørsforhold og lignende, lyder det.

Han forklarer, at Skovdyrkerne opbevarer oplysningerne forsvarligt og udleverer dem ikke, med mindre at oplysningerne er nødvendige for at kunne løse en opgave.

- Helt konkret kunne det være et medlem, der beder os om at udføre en skovningsopgave. I sådan et tilfælde er vi jo i sagens natur nødt til at levere medlemmets adresse til den entreprenør, vi arbejder sammen med, forklarer Anders L. Jensen.

Retningslinjer for oplysninger

Som medlem kan du selv se mere om, hvordan Skovdyrkerne håndterer personlige oplysninger.

- Vi har nu opstillet en række retningslinjer for håndtering af personoplysninger. Vi har blandt andet lavet en beskrivelse af de rettigheder, som vores medlemmer har når vi opbevarer oplysninger om dem, siger Anders L. Jensen.

Du kan finde rettighederne på Skovdyrkerne.dk Oplysningerne ligger på undersiden: www.skovdyrkerne.dk/om-os/mere-om-skovdyrkerne/persondata

Slutteligt gør Anders L. Jensen det klart, at hvis medlemmer har spørgsmål om databehandlingen, så er man altid velkommen til at kontakte skovdyrkerne.

Alléen blomstrer typisk i et par uger. Sådan så alléen ud 26. april i år.

Tilfældigheder skabte Danmarks mest populære allé

En gartners kærlighed til japanske kirsebærtræer og et tredive sekunders indslag i fjernsynet har skabt Danmarks mest populære allé.

Tekst og fotos: Jens Mathiasen

Den lyserøde kirsebærallé er populær som aldrig før. Den blomstrede i april og 150.000 mennesker var igen i år forbi alléen, der er plantet på Bispebjerg Kirkegaard i København.

Men det er en ren tilfældighed, at alléen er blevet et tilløbsstykke, fortæller Erik Rathsach, der er gartner på Bispebjerg Kirkegaard.

- Det hele startede for bare tre til fire år siden. Det var en journalist ved TV2, som skulle finde et smukt sted i København.

Han valgte alléen på Bispebjerg – og der blev bragt et lille kort indslag om alléen sammen med vejrudsigten.

- Det blev startskuddet. I dagene efter indslaget havde vi tusindvis af besøgende. Før det indslag var der ikke mange besøgende ved alléen. I de senere år er folk fortsat med at strømme til alléen, når den blomstrer, siger Erik Rathsach.

Gartneren valgte kirsebær

Det skyldes også en tilfældighed, at det

i dag er japanske kirsebær, der står på Bispebjerg.

I starten af 1990'erne var der en allé af elmetræer.

- Men elmealléen skulle udskiftes. Der var så en af vores gartnere, som foreslog, at der skulle plantes japansk kirsebær i stedet. Det forslag faldt i god jord og projektet blev gennemført.

- Så det er altså på grund af en gartners kærlighed til lyserøde kirsebærtræer, at der nu står en kirsebærallé på Bispebjerg,

fortæller Erik Rathsach.

Alléen fik svampeangreb

Kirsebærtræerne kom i jorden i 1992. Den latinske betegnelse er *prunus subhirtella* *accolade*.

De første år blev træerne vandet og plejet godt, men ellers har de passet sig selv. De har ikke krævet specielle foranstaltninger, oplyser gartneren.

I disse år bliver træerne kun beskåret ganske let fra år til år. Ellers passer de stort set sig selv.

- Jeg vil dog nævne, at det kunne være gået helt galt for nogle år tilbage. I 1990'erne var træerne 5-10 år gamle og blev ramt af svampeangreb.

- En overgang troede vi, at træerne ville dø, og at vi blev nødt til at fælde dem. Men de voksede selv ud af svampeangrebet og overlevede. Det er vi selvfølgelig meget glade for i dag, siger Erik Rathsach.

Gæster opfører sig pænt

Alléen blomstrer typisk i et par uger i midten af april.

- Det betyder, at vi har over 100.000 besøgende her i løbet af ganske få uger om foråret. Derfor stiller vi nu skraldespande og festivaltoiletter til rådighed, og vi sørger for skiltning til alléen i de travle uger, siger gartneren.

Til trods for mange besøgende på ganske kort tid, så opfører langt de fleste gæster sig eksemplarisk.

- Det kan sommetider være nødvendigt at fortælle gæsterne, at man ikke skal sidde eller ligge på græsset, fordi det er en kirkegård. Der er grave under alle græsarealerne.

- Men i det store hele, så opfører folk sig meget pænt. Det er kun forsvindende lidt affald, som ikke rammer skraldespandene. Det værdsætter vi meget, og vi håber det vil fortsætte i de kommende sæsoner, siger Erik Rathsach.

Tidligere redaktør for Skovdyrkeren, Per Hilbert, har skrevet et hæfte om etablering af forskellige typer af alléer. Der kan læses artikler fra hæftet på Skovdyrkerens hjemmeside. Hæftet kan også købes ved henvendelse til Skovdyrkerne.

Blomsterne på de japanske kirsebærtræer.

Københavns Kommune skilter og stiller festivaltoiletter op til de cirka 150.000 gæster.

Alléen er blevet et tilløbsstykke, som mange bruger til afslapning.